

فهرست مطالب

(تنظیم شماره‌ی صفحات فهرست بر اساس متن فارسی است نه عربی)

پیش‌گفتار.....	۱۳
مقدمه.....	۱۸
معنای عرفی شرط.....	۲۰
معنای اول عرفی شرط.....	۲۰
دلایل صحت استعمال شرط در الزام ابتدایی.....	۲۰
دلایل عدم مجاز بودن استعمال شرط در الزام ابتدایی.....	۲۳
معنای دوم عرفی شرط.....	۲۵
معنای اول اصطلاحی شرط.....	۲۶
معنای دوم اصطلاحی شرط.....	۲۶
شروط صحت شرط.....	۳۰
شرط اول: شرط مقدور مکلف باشد.....	۳۱
دو احتمال در معنای شرط غیر مقدور.....	۳۱
موارد عدم قدرت بر شرط.....	۳۸
شرط دوم: شرط جایز باشد.....	۴۲
شرط سوم: شرط عقلایی باشد.....	۴۳
شرط چهارم: شرط مخالف کتاب و سنت نباشد.....	۴۵
اخبار بیانگر شرط مخالف کتاب و سنت.....	۴۶

۵۰	معنای کتاب در روایات
۵۱	معنای موافقت شرط با کتاب
۵۱	دو احتمال در معنای مخالفت با کتاب
۵۱	معنای اول: مخالفت صفت مشروط باشد
۵۱	معنای دوم: مخالفت صفت شرط باشد
۵۴	اقسام جعل حکم برای موضوع
۵۵	قسم اول: جعل اهمالی
۵۶	قسم دوم: جعل اطلاقی
۶۳	بی اشکال بودن ضابط مفهومی
۶۴	حکم مصادیق مشتبه:
۶۴	۱. شرط ارث بردن زوجه‌ی موقت
۶۶	۲. شرط ضمان در عقد عاریه و اجاره
۶۷	۳. شرط عدم انتقال زوجه از محل سکونتش به شهر دیگر
۶۸	مقتضای اصل عملی در موارد عدم تمیز مخالفت شرط با کتاب و عدم آن
۷۱	ضابط شرط مخالف با کتاب از نظر نراقی
۷۲	دلایل ضعف سخن نراقی
۷۳	تحقیق در ضابط شرط مخالف با کتاب
۷۸	اشکال لغو بودن استثنای شرط محرم حلال در روایات بنا بر نظر تحقیق
۷۹	راه حل اول برای عدم ورود اشکال
۷۹	راه حل دوم برای عدم ورود اشکال
۸۱	عدم ورود اشکال لغو بودن در استثنای شرط محلل حرام
۸۲	پاسخ برخی فقها به اشکال شرط محرم حلال
۸۴	نقد شیخ بر پاسخ فقها
۸۸	توجیه نراقی در معنای استثنای روایات

فهرست مطالب □ ۷

معنای اول	۸۸
معنای دوم	۸۸
تفاوت دو معنا	۸۹
اشکال اول نراقی بر توجیه خود	۹۰
اشکال دوم نراقی بر توجیه خود	۹۱
اشکال شیخ بر توجیه نراقی	۹۲
جمع‌بندی شیخ در مقصود از استثنای محلل حرام و محرّم حلال	۹۵
ضابط شرط مخالف با کتاب از نظر محقق قمی	۹۶
شرط پنجم: شرط مخالف مقتضای عقد نباشد	۱۰۱
دلیل اول عدم صحت شرط مخالف مقتضای عقد	۱۰۱
دلیل دوم عدم صحت شرط مخالف مقتضای عقد	۱۰۱
تفاوت شرط خلاف مقتضای ذات عقد با شرط خلاف مقتضای اطلاق عقد	۱۰۲
دلیل سوم: اجماع	۱۰۳
دشواری تشخیص آثار تخلف‌ناپذیر عقد از آثار تخلف‌پذیر عقد	۱۰۳
موارد شش‌گانه‌ی دارای اشکال	۱۰۴
۱. عدم صحت شرط عدم بیع و هبه در بیع و صحت شرط عتق یا وقف در بیع	۱۰۴
۲. اختلاف فقها در صحت و عدم صحت شرط عدم فروش مبیع در بیع	۱۰۵
۳. شرط شراکت در سود و ضرر برای یک طرف در عقد شرکت	۱۰۶
۴. جواز شرط ضمان در عقد عاریه و عدم جواز آن در عقد اجاره	۱۰۷
۵. اختلاف فقها در صحت شرط عدم انتقال زوجه از شهر محل سکونتش	۱۰۷
۶. توارت زوجین از یک‌دیگر در عقد موقت	۱۰۸
ضابط تمیز مقتضای ذات عقد از مقتضای اطلاق عقد از نظر محقق کرکی	۱۱۱
اقسام شروط مخالف مقتضای ذات و اطلاق عقد و حکم آن از نظر محقق کرکی	۱۱۳
نظر شیخ انصاری در نقد سخن محقق کرکی	۱۱۴

- شرط ششم: شرط مجهول نباشد..... ۱۱۶
- راه اول در استدلال بر بطلان شرط مجهول..... ۱۱۷
- راه دوم در استدلال بر بطلان شرط مجهول..... ۱۱۷
- نظر مختار شیخ (انصاف) در استدلال بر بطلان شرط مجهول..... ۱۱۸
- نظر نهایی شیخ (اقوا) در حکم شرط مجهول..... ۱۲۰
- شرط هفتم: شرط مستلزم محال نباشد..... ۱۲۱
- سخن علامه در شرط فروش مبیع به بایع در ضمن عقد بیع و اشکال دور..... ۱۲۱
- سخن علامه در شرط فروش مبیع به شخص ثالث در ضمن بیع و عدم دور..... ۱۲۲
- سخن شهید اول در بطلان شرط فروش مبیع به بایع در بیع..... ۱۲۳
- اشکال شیخ بر نظر علامه و شهید اول در شرط مذکور..... ۱۲۳
- شرط هشتم: شرط در متن عقد ذکر شود..... ۱۲۴
- دلیل اول: اجماع..... ۱۲۴
- دلیل دوم: تحلیل شرط غیر مذکور در متن عقد..... ۱۲۵
- نظر موافقان شرط تبانی: صحت عقد و شرط..... ۱۲۵
- دلیل اول ادعایی بر وجوب شرط تبانی..... ۱۲۵
- دلیل دوم ادعایی بر وجوب شرط تبانی..... ۱۲۶
- نظر شیخ در باره‌ی وجوب شرط تبانی و حکم آن: صحت عقد و بطلان شرط... ۱۲۷
- نظر سوم مبنی بر بطلان عقد و شرط..... ۱۳۰
- شرط نهم: شرط باید منجز باشد..... ۱۳۲
- دو دلیل بر اعتبار شرط تنجیز در عقد..... ۱۳۲
- نقد شیخ بر دو دلیل مذکور..... ۱۳۳
- مسأله: در بیان احکام شرط صحیح..... ۱۳۶
- اقسام شرط صحیح..... ۱۳۶
- حکم شرط صفت در صورت تخلف شرط صفت..... ۱۳۸

۱۳۸	حکم شرط نتیجه و اقسام آن
۱۳۹	اقسام شرط نتیجه در عقد و احکام آن از نظر شیخ
۱۴۴	مسائل شرط فعل
۱۴۵	مسأله‌ی اول: وجوب وفای به شرط فعل از نظر حکم تکلیفی
۱۴۵	دلایل نظر مشهور مبنی بر وجوب وفای به شرط فعل
۱۴۶	نظر شهید اول مبنی بر عدم وجوب شرط فعل
۱۴۷	تفصیل شهید اول در برخی تحقیقاتش
۱۴۷	داوری شهید ثانی درباره‌ی نظرات شهید اول
۱۴۸	نقد شیخ بر داوری شهید ثانی
۱۵۰	نقد شیخ بر استدلال غنیه
۱۵۱	نقد شیخ بر استدلال شهید اول
۱۵۳	مسأله‌ی دوم: حق حاکم در اجبار مشروط‌علیه بنا بر وجوب وفا
۱۵۴	نظر شهید اول مبنی بر عدم حق مشروط‌له در اجبار مشروط‌علیه
۱۵۵	نظر علامه حلی مبنی بر اجبار مشروط‌علیه در انجام شرط
۱۵۶	نظر شیخ طوسی در مبسوط مبنی بر عدم اجبار مشروط‌علیه
۱۵۷	نظر صیمری در غایة المرام مبنی بر تفصیل
۱۶۱	داوری شیخ درباره‌ی اجبار مشروط‌علیه
۱۶۳	نظر محقق کرکی در حق فسخ برای مشروط‌له در فرض امکان اجبار
۱۶۴	مسأله‌ی سوم: رابطه‌ی حق فسخ و فرض امکان اجبار عرضی است یا طولی؟
۱۶۴	نظر علامه مبنی بر عرضی بودن امکان اجبار و حق فسخ
۱۶۵	نقد شیخ بر هم‌عرض دانستن رابطه‌ی امکان اجبار و خیار فسخ
۱۶۸	مسأله‌ی چهارم: ثبوت خیار (نه ارش) برای مشروط‌له در شرط فعل غیر ممکن
۱۶۹	نظر علامه (نظر ضعیف) مبنی بر ثبوت ارش در کنار خیار فسخ - در شرط فعل غیر ممکن
۱۷۰	احتساب مقدار تفاوت در ارش بر مبنای نسبت نه مقدار اختلاف

- نظر صیبری (اضعف) مبنی بر ثبوت ارزش به صرف امتناع مشتری حتی در فرض ممکن بودن ۱۷۱
- نظر شیخ انصاری درباره‌ی نظر علامه ۱۷۳
- مسأله‌ی پنجم: عدم مانعیت غیر ممکن شدن شرط از خیار مشروطه ۱۷۴
- مسأله‌ی ششم: حق مشروطه در اسقاط شرط هرگاه شرط قابل اسقاط باشد .. ۱۷۸
- مسأله‌ی هفتم: عدم تقسیط ثمن بر شرط در صورت تخلف شرط ۱۸۳
- مسأله: در بیان احکام شرط فاسد..... ۱۸۴
- امر اول: عدم وجوب وفای به شرط فاسد ۱۸۴
- اقسام شرط فاسد ۱۸۶
۱. شرط فاسد غیر مفسد عقد..... ۱۸۶
۲. شرط فاسدی که موجب اخلال در عقد می‌شود..... ۱۸۶
- ۱.۲. شرط مجهول که موجب جهل به عوضین می‌شود ۱۸۶
- ۲.۲. شرط مستلزم محال که موجب محذور دور می‌شود ۱۸۷
۳. شرط فاسدی که موجب اخلال در عقد نمی‌شود ۱۸۷
- حکم عقد مشتمل بر شرط فاسد غیر مخل به عقد از نظر فقها ۱۸۸
- قائلان به فساد عقد..... ۱۸۹
- قائلان به صحت عقد ۱۸۹
- ۱.۳. شرط غیر مقدور ۱۸۹
- نظر ابن زهره در تفسیر شرط غیر مقدور و حکم آن ۱۸۹
- نقد شیخ بر نظر ابن زهره در تفسیر شرط غیر مقدور ۱۹۰
- ۲.۳. شرط غیر عقلایی و حکم عقد مشتمل بر آن از نظر ابن متوج ۱۹۱
- نظر شیخ درباره‌ی شرط غیر عقلایی و حکم عقد مشتمل بر آن ۱۹۲
- نظر شیخ در قوی بودن قول به صحت عقد مشتمل بر شرط غیر مخل ۱۹۵
- تمسک به عمومات باب عقد (ادله‌ی عام صحت عقد)..... ۱۹۵
- دلایل قائلان به فساد عقد مشتمل بر شرط غیر مخل ۱۹۵

- وجه (دلیل) اول: مجهول شدن ثمن به اعتبار مشتمل بودن بر شرط مجهول ۱۹۵
- پاسخ نقضی و حلی شیخ در نقد وجه اول قائلان به فساد عقد ۱۹۵
- وجه (دلیل) دوم: فقدان تراضی بر عقد مقرون به شرط در فرض غیر ممکن شدن شرط ۱۹۷
- نظر شیخ در نقد وجه دوم قائلان به فساد عقد ۱۹۸
- مثال‌های مؤید بر عدم انتفای عقد به انتفای شرط (قید) ۱۹۸
- تبیین رابطه‌ی عقد با شرط در تراضی بر عقد مقرون به شرط ۱۹۹
- تفکیک قیود (شروط) مأخوذ در عقد ۲۰۱
۱. قیودی که رکن و اساس عقد است ۲۰۱
۲. قیودی که رکن و اساس عقد نیست ۲۰۲
- وجه (دلیل) سوم: روایات سه‌گانه‌ی مخصص عمومات صحت عقد ۲۰۳
- اول: روایت عبدالملک بن عتبه ۲۰۳
- دوم: روایت حسین بن منذر ۲۰۴
- سوم: روایت علی بن جعفر ۲۰۶
- جواب شیخ به روایات سه‌گانه‌ی دال بر فساد عقد ۲۰۶
- ادله‌ی اختصاصی صحت عقد مشتمل بر شرط فاسد ۲۱۰
- اول: روایت بریره ۲۱۰
- دوم: مرسله‌ی جمیل و صحیح‌ه‌ی اول حلبی ۲۱۲
- سوم: صحیح‌ه‌ی دوم حلبی ۲۱۴
- نقد شیخ انصاری بر دلیل ادعا شده در صحت شرط ۲۱۵
- نظر نهایی شیخ انصاری (انصاف) در حکم شرط فاسد غیر مخل به عقد ۲۱۶
- ثبوت خیار مشروطه در صورت جهل به فساد شرط در فرض صحت عقد ۲۱۶
- نقد دلایل ثبوت خیار مشروطه (دلیل اجماع و لاضرر) ۲۱۸
- امر دوم: عدم کفایت اسقاط شرط فاسد توسط مشروطه در تصحیح عقد در فرض مفسد بودن شرط ۲۲۰
- امر سوم: تأثیر شرط مذکور در قبل از عقد و غیر مذکور در متن عقد در افساد عقد ۲۲۳

۱۲ □ فقه استدلالی؛ مباحث شروط مکاسب

- ۲۲۴ نظر شهید ثانی در مسالک درباره‌ی این شرط
- ۲۲۹ امر چهارم؛ غیر مفسد بودن شرط غیر عقلایی
- ۲۳۱ فهرست منابع